

Raadsvoorstel

Onderwerp: Nota inzet algemene reserves Huizen

Raadsvergadering	30 mei 2024, agendapunt .. - zie apart besluitblad -
Datum raadsvoorstel	23 april 2024
Bijlage(n)	2
Zaaknummer	Z.343258/1696742
Behandeld in commissie	Algemeen Bestuur en Middelen 16 mei 2024, agendapunt ..
Portefeuillehouder	wethouder G. Rebel
Informatie bij	O. van Rossum
E-mail / telefoonnummer	o.vanrossum@huizen.nl / 035-5281364

Voorstel

De Nota Inzet algemene reserves Huizen vaststellen.

Toelichting op het te nemen besluit

Aanleiding

Eind november 2023 is een notitie Incidenteel/structureel opgesteld in het Bestuurlijk Overleg Financiële-verhoudingen (zie ook bijlage). In dit landelijk overleg zijn VNG, provincies, alle financiële toezichthouders en fondsbeheerders vertegenwoordigd.

Deze notitie biedt (meer) mogelijkheden om gemeentelijke reserves en overschotten in te zetten ter dekking van structurele kosten die voortvloeien uit investeringen, wat de aanleiding is dit voorstel aan u voor te leggen.

Er worden met betrekking tot de inzet van reserves in de landelijke notitie 3 mogelijkheden geboden. Hiervan zijn er 2 bestaand beleid, namelijk :

- (a) het vormen van afschrijvingsreserves ter dekking van kapitaallasten en
- (b) de reserve tijdelijk inzetten ter overbrugging naar een sluitende begroting.

Deze beide mogelijkheden worden door ons reeds toegepast, zij het dat we terughoudend zijn in het vormen van afschrijvingsreserves omdat er dan geen ruimte in de begroting wordt gereserveerd voor toekomstige vervangingsinvesteringen.

De derde (nieuwe) mogelijkheid die wordt geboden betreft de inzet van het surplus in de algemene reserves, dat wil zeggen het deel wat niet nodig is voor het afdekken van risico's

(weerstandsvermogen). Maximaal 10% van dit surplus mag worden ingezet voor dekking van structurele lasten. Voorwaarde hierbij is dat de solvabiliteit groter of gelijk aan 20% is en ook blijft. De 10% van het surplus mag overigens jaarlijks worden ingezet zolang aan de voorwaarden wordt voldaan.

Deze nieuwe mogelijkheid is met ingang van 1 januari 2024 in te zetten.

Met deze vast te stellen nota Inzet algemene reserves Huizen geven we het kader aan waarbinnen de raad kan beslissen op welke wijze het surplus van de algemene reserves kan worden ingezet in Huizen.

Dat houdt in dat bij de voorjaarsnota 2024, op basis van deze nota, de inzet van de algemene reserves (indien noodzakelijk) zal worden meegenomen in de benodigde dekkingsmaatregelen voor het structureel sluitend maken van de begroting.

Argumentatie

In de nota Inzet algemene reserves Huizen worden een drietal beleidskaders vastgesteld waaronder inzet van het surplus mogelijk is.

1. De solvabiliteitsratio vaststellen op minimaal 50%.

Dat wil zeggen dat inzet van maximaal 10% van het surplus alleen mogelijk is als de solvabiliteit groter of gelijk aan 50% is en blijft.

De solvabiliteit is de verhouding tussen het eigen vermogen (bestaande uit algemene reserves + bestemmingsreserves) ten opzichte van het totale vermogen (balanstotaal passiva).

Het aanhouden van een solvabiliteit van minimaal 20% achten wij een te lage norm als het gaat om financiële weerbaarheid.

Bestemmingsreserves worden tot het eigen vermogen gerekend omdat de bestemming van deze reserves ten allen tijde kan worden gewijzigd. Echter meer dan de helft van onze bestemmingsreserves betreft afschrijvingsreserves van waaruit structureel middelen worden onttrokken ter dekking van structurele afschrijvingslasten. Wijziging van bestemming van deze afschrijvingsreserves is mogelijk, maar dit leidt wel direct tot het wegvallen van een structureel dekkingsmiddel.

Voor de begroting 2024 is onze solvabiliteit 72%. Als de afschrijvingsreserves echter buiten beschouwing worden gelaten daalt de solvabiliteit naar 60%. Dat wil zeggen dat bij het hanteren van een minimale solvabiliteit van 20%, de werkelijke solvabiliteit uitkomt op 8%.

Het hanteren van een norm van 20% vinden wij dan ook niet verantwoord.

2. Voor de algemene reserves een ondergrens instellen van minimaal € 50 miljoen voor alle begrotingsjaren.

Een algemene reserve is een reserve zonder bepaalde bestemming en dient als buffer (weerbaarheid) voor het opvangen van financiële tegenvallers of andere, niet te kwantificeren, risico's.

Huizen heeft 2 algemene reserves, namelijk de Algemene reserve en de Egalisatiereserve. Per eind 2024 bedragen deze in totaal (naar de huidige verwachting) € 61,2 miljoen. Hierbij worden de geoormerkte middelen in de Egalisatiereserve buiten beschouwing gelaten. In de nota wordt aangegeven waarom een ondergrens van € 50 miljoen wordt ingesteld.

Belangrijkste reden is dat het (maximaal) inzetten/besteden van de algemene reserves als zogenaamd structureel dekkingsmiddel op langere termijn financiële problemen zal opleveren. Immers de inzet van (incidentele) reservemiddelen als dekking van structurele lasten is uiteindelijk geen oplossing.

Daarnaast is de Algemene reserve wel vrij besteedbaar, maar is echter niet vrij aanwendbaar. Dat wil zeggen dat inzet van de Algemene reserve gepaard gaat met een rentelast van 3%.

3. Onder de voorwaarden zoals vermeld in beleidskader 1. en 2. het surplus binnen de algemene reserves inzetten door middel van:
- a. bij voorkeur gelijkmatige jaarlijkse structurele onttrekkingen uit de Algemene reserve over maximaal 25 jaar en/of
 - b. incidentele onttrekkingen uit de Egalisatiereserve, voor zover dit verantwoord is gezien het doel van deze reserve.

Voorgesteld wordt om het surplus (voor 2025 ca. € 6 miljoen) uit de Algemene reserve in te zetten door middel van 25 jaarlijkse onttrekkingen van € 240.000.

Aangezien na 25 jaar een einde komt aan deze onttrekkingen wordt voorgesteld om deze financiële ruimte jaarlijks te verlagen met een ingroeipercentage van 4% over de cumulatieve onttrekkingen. Zo is er sprake van een ingroeimodel waarbij na 25 jaar de gecreëerde financiële ruimte terugloopt naar nul (immers 25 jaar x 4% is 100%) . Met deze 4% wordt tevens rekening gehouden met de rentelast die gepaard gaat met de inzet van de Algemene reserve. Zie hiervoor de bijlage in de nota.

Inzet uit de Egalisatiereserve is mogelijk, maar hierbij moet bedacht worden dat deze reserve noodzakelijk is voor het opvangen van o.a. tekorten in de jaarlijkse exploitatieresultaten. Daarnaast moet de Egalisatiereserve worden aangevuld vanuit de Algemene reserve in het geval deze volledig wordt ingezet. Op basis van de werkelijke ontwikkeling van de Egalisatiereserve zal dus worden bezien in hoeverre het surplus ook vanuit de Egalisatiereserve kan worden ingezet.

Inzet uit de Egalisatiereserve heeft wel als voordeel dat deze onttrekking vrij aanwendbaar is (geen rentelast van 3%).

Gezien het doel van de Egalisatiereserve (het opvangen van o.a. tekorten in de jaarlijkse exploitatieresultaten) zijn jaarlijkse onttrekkingen uit deze reserve ongewenst en wordt voorgesteld (indien verantwoord) om een surplus uit deze reserve ineens te onttrekken. Met deze onttrekking kan een afschrijvingsreserve worden gevormd van waaruit de afschrijvingslasten van nieuwe investeringen gedekt kunnen worden. Als sprake is van investeringen met vervangingsverplichting zullen in dat geval de afschrijvingslasten in de risicoparagraaf worden opgenomen.

Geheimhouding

Niet van toepassing.

Alternatieven

Het hanteren van een lagere ondergrens (dan € 50 miljoen) voor de algemene reserves of een lagere solvabiliteit (dan 50%) zal in beide gevallen leiden tot een onverantwoord hoge inzet van de algemene reserves. Immers de inzet van reserves is van incidentele aard, terwijl deze ingezet wordt ter dekking van structurele lasten.

Uitvoering inspraak en participatieverordening

Niet van toepassing.

Toegankelijkheid

Niet van toepassing.

Beslistermijn

Voor de behandeling van de Voorjaarsnota 2024 zodat de uitwerking van dit raadsvoorstel in de Voorjaarsnota kan worden meegenomen.

Financiële paragraaf

Bij een ondergrens van €50 miljoen zou op basis van een huidige doorrekening in totaal €10.741.000 kunnen worden ingezet (€6.072.000 in 2025, €4.274.000 in 2026 en €395.000 in 2027). De solvabiliteit daalt hierbij naar uiteindelijk 61%. Zie onderstaand overzicht.

Bij de voorjaarsnota 2024 zal op basis van de meest recente cijfers de daadwerkelijke inzet worden bepaald.

				<i>Bedragen x € 1.000</i>		
Stand reserves per 31-12	2024	2025	2026	2027	2028	Totaal inzet
Totaal algemene reserves	61.204	61.204	54.811	50.472	50.000	
Gekwantificeerde risico's	-322	-487	-537	-537	-537	
Surplus	60.882	60.717	54.274	49.935	49.463	
Inzet surplus: max 10%		-6.072	-4.274	-395	0	-10.741
reguliere mutaties alg.res		-321	-65	-77	159	
Resteert algemene reserves per 31-12	61.204	54.811	50.472	50.000	50.159	
Verloop Solvabiliteit na inzet uit algemene reserve						
				<i>Bedragen x € 1.000</i>		
Balansstanden per 31-12	2024	2025	2026	2027	2028	
Balans totaal passiva	148.191	150.893	149.136	143.635	143.635	
Totaal algemene reserves + bestemmingsreserves + resultaat	101.386	95.292	88.949	88.093	87.658	
Solvabiliteit	68%	63%	60%	61%	61%	

De inzet van €6.072.000 start in 2025 met 25 jaarlijkse onttrekkingen van €243.000. In 2026 bedraagt de inzet €4.274.000 en wordt gestart met 25 jaarlijkse onttrekkingen van €171.000. En in 2027 €395.000 ingezet door middel van 25 jaarlijkse onttrekkingen van €16.000.

Ter informatie hierbij als voorbeeld de omvang van de investeringen die met deze onttrekkingen kunnen worden gedekt (op basis van 40 jaar afschrijving). Hierbij moet wel worden vermeld dat de jaarlijkse onttrekkingen een algemeen dekkingsmiddel zijn voor structurele lasten en dus niet alleen voor afschrijvingslasten.

Met het surplus uit 2025 (van € 243.000) een investering van			9.720.000
Met het surplus uit 2026 (van € 171.000) een investering van			6.840.000
Met het surplus uit 2027 (van € 16.000) een investering van			640.000
			17.200.000

Daarnaast kan uit de Egalisatiereserve voor de geormerkte middelen van € 5.000.000 (voor openbare ruimte) een afschrijvingsreserve worden gevormd. Deze afschrijvingsreserve zou bij voorkeur gevormd kunnen worden voor investeringen waarvoor geen vervangingsverplichting aanwezig is.

In totaliteit zou hiermee ca. € 22 miljoen aan investeringen gedekt kunnen worden.

Aangezien de standen van de algemene reserves en de bestemmingsreserves, maar ook de risicoparagraaf jaarlijks wijzigen, zal voor ieder begrotingsjaar het surplus voor dat jaar (opnieuw) moeten worden vastgesteld. Dit zal telkens bij de behandeling van de voorjaarsnota plaatsvinden voor de nieuwe begroting. Zo zal bij de voorjaarsnota 2024 dus worden bepaald welk surplus kan worden ingezet voor de begroting 2025, in het voorjaar 2025 voor de begroting 2026, etc.

Voor het inzetten van het surplus binnen de algemene reserves zullen we echter terughoudendheid betrachten. Dat wil zeggen dat daar waar reguliere, structurele dekking voorhanden is, zal hier de voorkeur aan worden gegeven. Op die manier blijft de Algemene reserve zo lang mogelijk beschikbaar voor het doel waarvoor deze reserve wordt aangehouden: het dienen als buffer (weerbaarheid) voor het opvangen van financiële tegenvallers of andere, niet te kwantificeren, risico's.

Overige Raadsinformatie

Bevoegdheid

Het vaststellen van deze nota behoort tot de autonome bestuursbevoegdheid van uw raad op grond van artikel 147 Gemeentewet, en de budgettaire bevoegdheid van uw raad op grond van artikel 189 Gemeentewet.

Collegeprogramma

Niet van toepassing.

Begroting

Niet van toepassing.

Eerdere besluiten

Niet van toepassing.

Voorgeschreven procedure

Niet van toepassing/

Kader- en beleidsnota's

Nota van uitgangspunten begroting 2025

Evaluatie

Niet van toepassing.

Bijlagen

1. Nota Inzet algemene reserves Huizen
2. Landelijke notitie Incidenteel/structureel najaar 2023

Burgemeester en wethouders,

De secretaris

De burgemeester

Advies raadscommissie

[in te vullen door raadsgriffier]